

Arbetsmarknaden för högutbildade utrikes födda 2009

UF0529

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	9
2.2.5	Bearbetning.....	9
2.2.6	Modellantaganden.....	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster.....	10

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Mikael Schöllin
Telefon: 019 -17 68 89
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Mikael Schöllin
<i>Telefon:</i>	019 -17 68 89
<i>Telefax</i>	
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter 10 år och sparas i SCB:s arkiv.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras inte av EU.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att belysa situationen på arbetsmarknaden för högutbildade personer födda utomlands, i vilken mån de är sysselsatta och hur deras sysselsättning överensstämmer med ett yrke som motsvarar deras utbildningsnivå.

Undersökningen genomfördes första gången år 2004 då med namnet Högutbildade utrikesfödda.

A.11 Statistikanvändning

Innehållet i undersökningen är beslutat i samråd med Programrådet för enheterna Utbildning och arbetsmarknad samt Prognosinstitutet, där det finns representanter från Högskoleverket, Skolverket, Arbetsförmedlingen, Stockholms universitet, SOFI, IFAU, Skatteverket, Sveriges kommuner och landsting, Socialdepartementet, Finansdepartementet samt Utbildningsdepartementet.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Frågeblanketten konstruerades i februari 2009, med utgångspunkt från 2004 års enkät. Statistiken samlades in med post- och webbenkäter under perioden april – juni 2009.

Under insamlingen pågick ett omfattande granskningsarbete. På detta följde en bortfallsanalys. Resultaten från bortfallsanalysen nyttjades till att välja hjälpvariabler från register. Dessa registervariabler användes för att kalibrera vikter med syfte att korrigera för skevheter i bortfallet.

Resultaten från undersökningen presenterades på ett seminarium på Utbildningsdepartementet den 18 december 2009.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering förekommer.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar finns för kommande undersökningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Syftet med undersökningen var att kartlägga situationen på arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda personer, deras arbetsomfattning samt i vilken mån arbetet överensstämde med högskoleutbildningen.

Enkäten genomfördes som en postenkät till ett urval om 6 756. Primärdata samlades in från april till juni 2009. Det fanns även en kontrollgrupp, 1 519 personer födda i Sverige i urvalet, för att kunna jämföra resultaten med de personer som är födda utomlands.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna/parametrarna som primärt skattas är:

Andel förvärvsarbetande bland högutbildade utrikes födda

Andel arbetslösa bland högutbildade utrikes födda

Andel högutbildade utrikes födda som känner sig orättvist behandlade på arbetet

Andel högutbildade utrikes födda som har värderat sin utländska högskoleutbildning

Andel högutbildade utrikes födda med ett arbete som motsvarar deras utbildning

1.1.1 Objekt och population

Statistikens objekt är individer. Målpopulationen var personer födda utomlands i Sveriges befolkning som:

- var mellan 25 och 64 år gamla
- hade minst en treårig högskoleutbildning
- har invandrat till Sverige mellan 1996 och 2007

För inrikes födda personer i Sveriges befolkning som:

- var mellan 25 och 64 år gamla
- hade minst en treårig högskoleutbildning

Två rampopulationer med motsvarande egenskaper hämtades från SCB:s Utbildningsregister.

1.1.2 Variabler

Variablerna i statistiken är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) och frågor från post- och webbenkäten.

Registervariabler

- *Kön*
- *Ålder*: Den 1:a januari 2009
- *Världsdel*
- *Utbildningsnivå*

Enkätvariabler

- *Huvudsaklig sysselsättning*: Individuell bedömning utifrån fasta svarsalternativ vad hon/han gjorde mest under en viss tidsperiod. Endast ett alternativ fick anges.
- *Arbetsmarknadssektor*: Privat, statlig/statlig ägda bolag, kommunal/kommunalt ägda bolag, landsting/landstingsägda bolag eller annan.
- *Anställningsform*: Fast/tillsvidare anställning, vikariat, provanställning, projektanställning, annan tidsbegränsad anställning eller annan.
- *Heltidsarbete*: 35 timmar eller mer i veckan
- *Deltidsarbete*: 20-34 timmar per vecka, 5-19 timmar per vecka, 1-5 timmar per vecka
- *Universitetets- och högskoleutbildning*: Längd på utbildning, ämnesområde, examen och examensbevis, land som utbildningen genomförts i

samt jämförbarhet med svenskutbildning

- *Huvudsaklig sysselsättning efter högskoleutbildningen:* Arbete som överensstämmer med utbildningen, arbete som inte överensstämmer med utbildningen, arbetslöshet och studier. Både i och utanför Sverige.
- *Nöjdhet med arbete*
- *Arbete som överensstämmer med sin högskoleutbildning*
- *Utbildningsnivå för aktuella arbetet*
- *Antal sökta arbeten i Sverige*
- *Upplevd orättvis behandling på arbetet:* Avseende lön, arbetsuppgifter, karriär samt kompetensutveckling
- *Påståendefrågor:* Påståenden angående lön, arbetsuppgifter och karriärmöjligheter avseende olika nationaliteter.
- *Språkfrågor:* Hur bra respondenterna själva anser sig vara på svenska och engelska både muntligt och skriftligt.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna (parametrarna) utgörs av totaler och kvoter av totaler. De senare består vanligtvis av procentuella andelar.

Procentandelarna redovisas inom 95-procentiga konfidensintervall.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas huvudsakligen på kön, ålder, utbildningsinriktning och världsdel.

1.1.5 Referenstider

För frågor som berör respondenternas huvudsakliga sysselsättning samt nuvarande arbete var *vecka 17, 20-26 april 2009* referenstid. För frågor berörande tiden efter genomförd högskoleutbildning fram till idag var referenstiderna *tiden respondenterna befunnit sig i Sverige samt tiden innan de kommit till Sverige*. För övriga frågor förekom ingen referenstid.

1.2. Fullständighet

Enkätundersökningen Arbetsmarknaden för högutbildade utrikes födda ligger i gränslandet mellan utbildnings- och arbetsmarknadsstatistik och ingår som en del av båda dessa statistikgrenar.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

För att kontrollera registeruppgifterna i urvalsramen inleddes frågeblanketten med en fråga om universitets/högskoleutbildning var från Sverige eller ett annat land samt en fråga om längden på utbildningen. Enkäten besvarades totalt av 3 988 utrikesfödda personer. 10,5 procent av dessa, eller 708 personer, svarade att de inte hade någon universitets- eller högskoleutbildning. De personerna behövde inte svara på resten av blanketten. Frågeblanketten fortsatte med en fråga om längden på universitets/högskoleutbildning. 2,6 procent eller 179 personer födda utomlands hade en utbildning som var kortare än tre år. De här personerna finns inte heller redovisade i statistiken då vi definierade högutbildade i populationen som personer med minst en treårig högskoleutbildning.

Den osäkerhet som orsakas av att skattningarna baserar sig endast på ett urval och inte på hela målpopulationen, uppskattas med hjälp av 95%-iga konfidensintervall, vilka anges i omedelbar anslutning till (punkt-) skattningarna.

Alla utvalda har inte lämnat uppgifter, vilket kan orsaka skevhet i skattningarna (bortfallsskevhet). Estimationen har genomförts med en kalibreringsestimator, som utnyttjade ett stort antal registervariabler (hjälpvariabler). Syftet har varit att minska konfidensintervallen och särskilt bortfallsfelet. Kalibreringen har också lett till konsistenta skattningar, d.v.s. skattningarna överensstämmer med de storheter som finns i Registret över totalbefolkningen och Utbildningsregistret.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsramen konstruerades med hjälp av Registret över befolkningens utbildning (Utbildningsregistret). Ramen omfattade 69 497 utrikes födda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning samt hade invandrat till Sverige mellan 1996 och 2007.

Av de 69 497 personerna var det ungefär 13 procent som angav att de hade en kortare utbildning än treårig högskoleutbildning och därmed redovisas inte deras enkätsvar i statistiken.

Populationen stratifierades efter *världsdel* (Norden; EU15 utom Danmark och Finland; Europa och Sovjetunionen; Afrika; Nordamerika; Asien, Sydamerika, Oceanien och okända), *utbildningsinriktning* (pedagogik och lärarutbildning, humaniora och konst, samhällsvetenskap, juridik, handel och administration; naturvetenskap, matematik och data; teknik och tillverkning; hälso- och sjukvård samt social omsorg, lant- och skogsbruk samt djursjukvård, tjänster och övriga) och *kön*. Sammanlagt bildades 48 strata. Storleken på urvalet var 6 756 personer.

Urvalsramen för kontrollgruppen (inrikes födda) omfattade 805 550 personer i åldern 25 till 64 år med minst treårig eftergymnasial utbildning.

Kontrollgruppen stratifierades på *utbildningsinriktning* och *kön*. Sammanlagt bildades 8 strata. Storleken på urvalet var 1 519 personer.

De svar som kom in räknades upp med s.k. kalibrerade vikter. Dessa vikter tar hänsyn till urvalssannolikheter och hjälpinformation från Utbildningsregistret och RTB.

Hjälpvariabler var: Hjälppvariabler var:

- utbildningsinriktning*kön, för inrikes födda respektive utrikes födda
- världsdel*kön, för utrikes födda
- källa (svensk utbildning, utländsk utbildning och övriga) för utrikes födda
- kön*invandringsår, för utrikes födda
- kön*ålder, för utrikes födda respektive inrikes födda yrke *kön, för utrikes födda respektive inrikes födda

2.2.2 *Ramtäckning*

Undersökningen hade två urvalsramar, en för målpopulationen och en för en kontrollgrupp. I ramen för målpopulationen ingick utrikes födda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning samt hade invandrat till Sverige mellan 1996 och 2007. I urvalsramen för kontrollgruppen ingick inrikes födda personer i åldern 25 till 64 år med minst treårig eftergymnasial utbildning.

Övertäckning definieras som personer som finns med i urvalsramen men inte tillhör målpopulation, d.v.s. sådana personer som angav i postenkäten att de inte hade någon högskoleutbildning eller hade en kortare högskoleutbildning än tre år. För utrikesfödda utgjorde övertäckning ca 13 procent av totala antalet personer i urvalsramen (69 497). Undertäckning definieras som personer som tillhör målpopulationen men av olika anledningar inte finns med i urvalsramen, d.v.s. personer som saknar uppgift i utbildningsregistret men egentligen har en treårig eftergymnasial utbildning. Till undertäckningen hör även personer som egentligen har en minst treårig eftergymnasial utbildning som högsta utbildning men är redovisade med en kortare utbildning i Utbildningsregistret. Undertäckningen kan antas vara något större än övertäckningen, vilket innebär att antalet utrikesfödda personer med minst treårig eftergymnasial utbildning underskattas. Skattningar av andelar påverkas förmodligen inte på samma sätt, eftersom personer i undertäckningen kan förväntas svara på likartat sätt som de svarande i urvalet.

Samma resonemang kan användas för inrikesfödda personer. Där är dock täckningsproblem något mindre. Övertäckningen utgjorde ca 7 procent av totala antalet personer i urvalsramen (805 550).

2.2.3 *Mätning*

Statistiken samlades in med postenkäter under perioden april-juni utan uppgiftsplikt. Vecka 17, 20-26 april 2009, var mätvecka.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Bortfallet i undersökningen var 41 procent bland utrikesfödda och 29 procent bland inrikesfödda personer. För att minska den skevhet som ett bortfall för med sig gjordes en bortfallskalibrering. Det innebär, i korthet, att registervariabler nyttjades till att väga upp grupper som var underrepresenterade bland de svarande.

Det partiella bortfallet varierade mellan olika frågor.

2.2.5 *Bearbetning*

Scanningprogrammet som används innehåller validitetskontroller. Dessutom görs manuell granskning och rättning av insamlad data. Personalen som arbetar med undersökningens dataregistrering har lång erfarenhet av arbetet.

2.2.6 *Modellantaganden*

Estimation med kalibreringsestimator.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Konfidensintervall, 95-procentiga, för alla procentskattningar.

B.3 **Aktualitet**

3.1 **Frekvens**

Undersökningen har genomförts en gång tidigare, år 2004.

3.2 **Framställningstid**

Arbetet med frågeblankettens innehåll och urvalsdesignen påbörjades i februari 2009. Urvalet drogs i april 2009. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 22 april 2009. Tack- och påminnelsekort skickades den 4 maj, ett påminnelsebrev med ny blankett den 15 maj och ytterligare en påminnelse med ny blankett den 28 maj. Insamlingen avslutades vecka 26. Arbetet med att ta fram statistiken påbörjades i slutet av augusti 2009. Statistiken publicerades 8 december 2009.

3.3 **Punktlighet**

Statistiken publicerades enligt planen den 8 december 2009.

B.4 **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**

4.1 **Jämförbarhet över tiden**

Undersökningen har genomförts enligt samma upplägg en gång tidigare, 2004. Frågeformuläret har ändrats något. Alla förändringar som gjorts medför att jäm-

förbarheten med den tidigare undersökningen bör göras med viss försiktighet.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisningsgrupperna kön, ålder och världsdel är definierade utifrån information som finns i SCB-register. Redovisningsgrupperna för utbildningsinriktning är definierad utifrån fråga 3 i frågeblanketten där personen själv svarade på frågan om inriktningen på den längsta utbildningen.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken går att använda tillsammans med SCB:s registerstatistik om befolkningens utbildning respektive registret över yrke för förvärvsarbetande.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på SCB:s webbplats, i Temablad 2009:4 samt i Sveriges statistiska databaser (SSD).

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och texter.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i SCB:s dokumentationsverktyg Metaplus (dokumentation av mikrodata) och SCBDOK (Dokumentation av statistiken).

5.4 Tillgång till primärmaterial

Det går också, efter en särskilt prövning, att på uppdragsbasis få tillgång till en avidentifierad version av primärmaterialen.

5.5 Upplysningstjänster

Mikael Schöllin, enheten för utbildning och arbete vid SCB.
Telefon: 019-17 68 89
e-post: fornamn.efternamn@scb.se